

Museu del Cinema
Col·lecció Tomàs Mallof

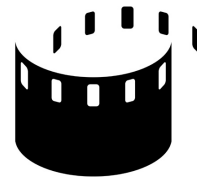

Foto: Manel Fàbregas

Pandora

Quan Ava Gardner

seduí Girona

Exposició temporal

Amb motiu del 50è aniversari de l'estrena de la pel·lícula Pandora y el holandés errante d'Albert Lewin, el Museu del Cinema organitza una exposició que vol ser al mateix temps un homenatge i un record d'aquesta aventura cinematogràfica. La presència per primera vegada d'algunes de les més brillants estrelles de Hollywood, com Ava Gardner o James Mason, a Girona i a Tossa de Mar especialment, la primavera de 1950 pel rodatge d'aquest film, va suposar un fort impacte ciutadà. La posterior exhibició de la pel·lícula arreu del món va donar a conèixer els encants de la Costa Brava, fins aleshores encara pràcticament desconeguda pel turisme estranger.

La mostra permet observar fotografies del rodatge i de l'estança de les grans estrelles a les nostres contrades. Imatges, la majoria d'elles cedides per particulars, que ens apropen a l'ambient d'aquells dies. També podem veure en aquesta exposició testimonis gràfics i audiovisuals que recullen imatges i l'opinió dels que van viure aquell rodatge, encara avui tan recordat.

SUMARI

Fitxa tècnica
Guió
Especificacions tècniques
Activitats relacionades

FITXA TÈCNICA

EXPOSICIÓ:

- Producció: Museu del Cinema-Col.lecció Tomàs Mallol
- Guió i textos: Lluís Molinas
- Realització audiovisual: Video Play Serveis
- Guió de l'audiovisual: Lluís Molinas i Toni Martí
- Disseny: Pepo Rivero
- Fotos i material cedit per: Manel Fàbregas
Àngel Alcalde
Antoni Crosa / Arxiu Municipal de Palamós
Arxiu Municipal de St. Feliu de Guíxols
Centre de Recerca i Difusió de la Imatge / Ajuntament de Girona
Lluís Benejam
Joan Colomer
Josep M. Oliveras
Lluís Molinas
Maria Alcalde
Maria Ciurà
Paco Torres Monsó
Joan Cortés
M. J. Escatllar

- Amb la col.laboració de: Filmoteca Española
- Membre protector: El Periódico de Catalunya

AUDIOVISUAL:

- Coproducció: Vídeo Play Serveis
Museu del Cinema
- Realització: Video Play Serveis
- Guió: Lluís Molinas

- Imatges d'arxiu: NO-DO Filmoteca Española
Ajuntament de Girona. CRDI (Antoni Varés)
Manel Fàbregas
The Kobal Collection
Maria Ciurà
Joan Martí
Vídeo play Serveis

- Intervenien com a testimonis: Manel Fàbregas
Pere Gomis
Francesc Torras Monsó
Assumpció Nicolazzi
Maria Alcalde, M. Rosa Alcalde i Carme Gironès
Narcís Agustí

- Agraïments: Àngel Alcalde, Plaça de toros de Girona
Narcís Agustí, Cinema Ultònia
La Proa. Diari del Baix Empordà

- Durada: 19 minuts

-
- Inauguració: dilluns 28 de maig de 2001, a les 19.00h
  - Exposició: del 29 de maig a l'11 de setembre de 2001
  - Horari: de dimarts a diumenge de 10.00h a 20.00h
  - Lloc: sala d'exposicions temporals del Museu del Cinema
  - Entrada: gratuïta

INTRODUCCIÓ

A començaments de la dècada dels 50, amb l'Estat espanyol encara sota les seqüeles de la Guerra Civil, una aferrissada dictadura i "el pacte de la fam" decretat per les potències guanyadores de la II Guerra Mundial, el turisme era gairebé inexistent a la Costa Brava. Els únics visitants solien ser unes poques famílies de Barcelona que venien a passar les vacances als mesos d'estiu.

La gent de les petites poblacions costaneres vivia majoritàriament de feinejar a la mar. A les viles més importants, la indústria surera constituïa el principal mitjà de vida. Gairebé la totalitat dels aliments bàsics anaven encara amb tarja de racionament. El paisatge de la Costa Brava era net de gegantines edificacions que, pocs anys més tard, malmenarien molts indrets emblemàtics.

En aquest context, la premsa del país i les revistes especialitzades de cinema -*Fotogramas* i *Primer Plano*- esbombaven pel gener de 1950 la notícia de l'imminent rodatge a la Costa Brava d'una pel·lícula estrangera amb un repartiment de prestigioses figures, encapçalat per Ava Gardner, aleshores en la plenitud de la seva bellesa.

Albert Puig Palau, industrial barceloní afincat a Castell i mecenes de molta gent del món de l'espectacle, havia convidat el director Albert Lewin a visitar la Costa Brava, tota vegada que el realitzador estava preparant un projecte sobre el mite de Pandora i l'holandès errant.

Captivat pel paisatge del litoral gironí, Lewin va escollir els racons idonis per a la filmació de la seva història, una pel·lícula produïda per Romulos Films, amb actors de la categoria de James Mason, Ava Gardner i Nigel Patrick.

Era la primera vegada que una productora estrangera desplaçava les seves càmeres a la Costa Brava. En una època on el cinema era l'espectacle de masses per l'excel·lència, l'esdeveniment va causar un fort impacte entre els aficionats.

TOSSA DE MAR: L'ESCENARI ESCOLLIT

A partir d'unes seqüències filmades al poblat ibèric de Castell, el rodatge va prosseguir a s'Agaró, Sant Feliu de Guíxols i Platja d'Aro, on s'hi van impressionar les espectaculars escenes de la cursa del cotxe. Però, el fort de la filmació, va ser a Tossa de Mar, on l'equip hi va fer estada durant més de dos mesos.

Aquells anys, Tossa era una petita població dedicada majoritàriament a la pesca. Segons el fotògraf Manel Fàbregas, autor de la majoria d'imatges d'aquest apartat de l'exposició-homenatge, "després de *Pandora*, res més no va ser igual per als tossencs... ni per a la resta de poblacions del litoral gironí".

GIRONA: HOLLYWOOD PER UNS DIES

La plaça de Toros de Girona va tenir un destacat protagonisme en el rodatge de *Pandora*. La *corrida* on Juan Montalvo, el torero enamorat de Pandora Reynolds, és mortalment embestit pel brau, va ser filmada íntegrament a la plaça de Santa Eugènia, amb la participació de molts gironins com a figurants.

Encara hi ha gent que recorda la provocadora bellesa d'Ava Gardner, mentre mantenia el seu "idil·li" amb Mario Cabré.

ELS ACTORS: LA LLUM DE LES ESTRELLES

De tot l'equip artístic, Ava Gardner era la més popular a casa nostra. Feia pocs anys, s'havia donat a conèixer amb un memorable *thriller*, *Forajidos* i pels seus matrimonis -i divorcis- amb Mikey Rooney i Artie Shaw. Quan va arribar a Espanya, mantenia relacions -la premsa de casa nostra deia que "eran novios"- amb el cantant-actor Frank Sinatra, que encara no tenia el divorci legalitzat amb la seva primera dona.

A causa de la bona amistat amb Albert Puig Palau, Mario Cabré, un polifacètic torero català, que també actuava als escenaris i a la pantalla, va obtenir el paper de Juan Montalvo, un dels pretendents de Pandora Reynolds. La premsa del moment va divulgar un suposat idil·li entre Cabré i Ava Gardner. Entretant, l'enfurismat Frank Sinatra buscava en el mapa on podria trobar un poble anomenat Tossa. Possiblement, s'hi va posar més pa que formatge, però la història va promocionar la carrera del torero-actor i l'estrena de la pel·lícula a l'Estat espanyol, un parell d'anys més tard.

James Mason, actor amb una sòlida formació teatral, es mantenia al marge de comentaris i "safareigs". Aprofitava les estones lliures per a dibuixar els vells carrerons de Tossa. Mentrestant, Mario Cabré recitava els seus poemes a la deesa de Hollywood.

LA PEL·LÍCULA: DE L'ESTRENA A LA "DESCOBERTA" DE LA COSTA BRAVA

L'estrena de *Pandora* a les comarques gironines va tenir lloc l'any 1952, tenint en compte que, en aquella època, les pel·lícules estrangeres ens arribaven amb força retard. La gent de les poblacions on s'havia rodat s'esperaven amb expectació aquesta estrena que, per cert, va decebre a molts aficionats.

El fons de la pel·lícula, barreja d'història d'amor i llegenda onírica -molt a l'estil d'Albert Lewin-, no va ser captat per la majoria del gran públic. Haurien de passar molts anys abans que la crítica especialitzada no la l'alcés a la categoria de "peça exquisida".

El senyor Fàbregas, de Tossa, recordava que uns mesos després del rodatge, quan el poble tornava a esdevenir solitari, arribava un grup de turistes anglesos que havien vist la pel·lícula a casa seva. I per damunt de tot, havien descobert un país. Poc més tard, els primers autobusos alemanys fondejaven a les poblacions costaneres pel mateix motiu. Les *fondas* esdevenien hotels, la gent del poble llogava els habitatges a un turisme que començava a entrar massivament... S'inauguraven *boîtes* amb espectacles flamencs.

Era el naixement de la Costa Brava. La caixa de Pandora s'havia obert generosament.

AUDIOVISUAL: "Pandora. Quan Ava Gardner seduí Girona"

Audiovisual realitzat expressament per a ser mostrat en l'àmbit d'aquesta exposició. Amb una durada de 17 minuts, aquest audiovisual recull imatges del rodatge del film (NO-DO, Antoni Varés...) i el testimoni de vuit persones que van viure aquella experiència d'una manera molt directe, tant de Tossa de Mar com de Girona, amb l'objectiu d'evocar l'ambient que es vivia entorn del rodatge de Pandora i conèixer algunes de les anècdotes que es varen produir. Hi intervenen com a testimonis:

- Manel Fàbregas (autor de més de 200 fotos del rodatge del film a Tossa)
- Pere Gomis (Amb 15 anys va fer d'extra com a pescador a l'escena inicial del film).
- Francesc Torras Monsó (contractat per la productora per fer els dibuixos de les escenes del film rodades a Girona)
- Assumpció Nicolazzi (propietària de l'Hotel peninsular on s'allotjaren Ava Gardner i Mario Cabré durant la seva estada a Girona)
- Maria Alcalde, M. Rosa Alcalde i Carme Gironès (membres de la família de propietaris de la plaça de toros de Girona, actuen com a extres en el rodatge de les escenes a la plaça de toros).
- Narcís Agustí (propietari del Cinema Ultònia, on s'estrenà la pel·lícula a Girona)

ESPECIFICACIONS TÈCNIQUES

- Exposició ocupa la Sala d'exposició Permanent del Museu del Cinema: 120 m2
- L'exposició està formada per :
  - 98 fotografies del rodatge i de la pel·lícula, la majoria cedides per particulars.
  - 1 cartell original de la pel·lícula "Pandora y el holandés errante"
  - 1 cartell original de la "corrida" de braus celebrada a Girona el 23/4/1950 per a agafar imatges per a la pel·lícula
  - 1 gravat d'un dibuix realitzat per Josep Porta Galobart a S'Agaró l'abril de 1950, on hi ha els rostres dels nou principals protagonistes de la pel·lícula. En aquest gravat hi ha la signatura autògrafa original de vuit dels nou protagonistes principals (Ava Gardner, James Mason, Mario Cabré, Sheila Sim, Nigel Patrick, Patricia Raine, John Laurie i Harold Warrender)
  - Material periodístic: diaris i revistes de l'època que parlen del rodatge i l'esdeveniment (Primer Plano, Los Sitios, L'Àncora)
  - Diversos programes de mà de la pel·lícula, quan es va estrenar a Girona, i de la "corrida" de toros que es va fer a la Plaça de Toros de Girona el 23/4/1950
  - El llibre de poemes de Mario Cabré titulat "Dietario poético a Ava Gardner"
  - 1 audiovisual que recull el testimoni de persones que van viure el rodatge d'una manera directe tant a Girona com a Tossa de Mar, amb imatges del rodatge extretes principalment del NO-DO i de l'arxiu d'imatges de l'Ajuntament de Girona. L'audiovisual ha estat realitzat per Toni Martí amb guió de Lluís Molinas i és una co-producció de Video Play Serveis i el Museu del Cinema.
  - Textos de cada apartat de l'exposició

ACTIVITATS RELACIONADES

En relació a l'exposició temporal s'ha programat un cicle de tres projeccions cinematogràfiques relacionades amb Ava Gardner, l'estrella de l'exposició temporal .

11 de juny:

Pandora and the flying dutchman/ Pandora y el Holandés Errante

Director: Albert Lewin

Nacionalitat : Gran Bretanya

Intèrprets: Ava Gardner, James Mason, Nigel Patrick, Sheila Sim.

Any: 1951

V.O.S.E- C- 118'

Argument: A partir de la unió d'una llegenda nòrdica amb una de grega, se'ns explica una història d'un "amour fou" per damunt del temps i l'espai, al voltant d'una bellíssima dona, Pandora interpretada per Ava Gardner, l'amor de la qual és disputat per un torero espanyol, un pilot de carreres de cotxes britànic i un mariner holandès. És la pel·lícula central de l'exposició temporal, filmada fa 50 anys pels paratges naturals de la Costa Brava, Tossa de Mar i la ciutat de Girona.

18 de juny:

The Killers / Forajidos

Director: Robert Siodmak

Nacionalitat: USA

Intèrprets: Ava Gardner, Burt Lancaster, Edmond O'Brien, Albert Dekker.

Any: 1946

V.O.S.E- B/ N- 101'

Argument: Basada en una narració de Ernest Hemingway, ens presenta a una dona dolenta, interpretada per Ava Gardner, i la seva relació amb un ex boxejador, Burt Lancaster, que pateix les conseqüències d'aquesta forta relació. Enganyat, manipulat i empresonat per no delatar a Ava Gardner, rebrà al final com a recompensa la mort, a mans d'uns d'uns professionals. És considerada una obra mestra del cinema negre.

25 de juny:

The barefoot contessa/ La condesa descalza

Director: Joseph L Mankiewicz

Nacionalitat: USA

Intèrprets: Ava Gardner, Humphrey Bogart, Edmond O'Brien, Valentina Cortese.

Any: 1954

V.O.S.E - C- 128'

Argument: Ava Gardner és María Vargas, una ballarina espanyola descoberta per un productor i perseguida pel director Harry Dawes, intepretat per Humprhrey Bogart, perquè realitzi unes proves. Els tres films que roda la converteixen en una gran estrella. Arrodoneix el somni de la seva vida casant-se amb el comte Torlato-Favrini, però la seva relació no funciona, és incapaç de satisfer-la. Finalment el comte s'assabenta de la relació que ha mantingut la seva dona amb un criat de la casa i decideix matar-los a tots dos davant dels ulls de Harry. Un enterrament trist i plujós ens torna a conduir al principi de la pel·lícula mentre Harry recorda la història de María Vargas, una tràgica història d'ambicions i passions.

LLOC: Cinema Truffaut, c/ Portal Nou, 7- Girona

HORA: 20.30h

ENTRADA: 400 PTA   **ENTRADA REDUÏDA:** 300 PTA

ENTRADA Club d'Actors del Museu del Cinema: 200 PTA

COL.LABORA: Cinema Truffaut